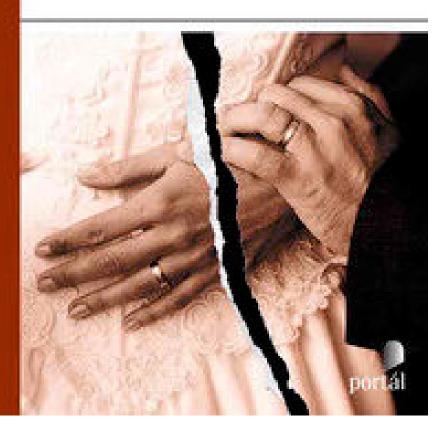

Fáze rozchodu a reakce dítěte na rozvod rodičů PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

jeronym.klimes@seznam.cz http://www.klimes.us

Partneři a rozchody

Jeroným Klimeš

Motto:

Na závěr dodám, že jsem si včera koupil Vaši knihu Partneři a rozchody a dnes četl článek o přechozených vztazích z odkazu, který jste mi zaslal.

První věcí, která mě po přečtení článku napadla, byla ta, že Vaše práce by měly být zařazeny jako povinný předmět na středních a vysokých školách. Jistě by ubylo párů, kteří jsou ve stejné situaci jako my.

Jak vypadá rozchod v praxi

Já jsem úplně mimo, pořád brečím... trápí mě neskutečný průjmy... nejsem schopná fungovat. Uvažuju o tom, že asi budu muset někoho vyhledat, ale musím být nejdřív schopná aspoň mluvit... nebo nějak fungovat...

Prostě se v tom plácám...

Ale velmi děkuji za nabídku. Možná po novém roce bych se ozvala... abych mohla třeba někdy v budoucnu začít normální vztah, kterej už by mohl vyjít...

Když to zkrátím: jedná se o toho mého přítele, který žil 10 let sám, nyní přes rok se mnou. V jeho bytě. Došel nyní (velmi náhle) k závěru, že se mnou (připouští, že asi s nikým) nemůže žít. Jinak náš vztah spatřoval jako pohodový, harmonický, klidný, prostě normální, s občasnými výkyvy, s oběma rodinami taky vše v normě...

Náš rozchodový den vypadal tak, že jsme ráno začali sexem, pak jsme měli každý svůj program - já školu. Přes den jsme si psali hezký textovky, domlouvali se definitivně na Vánocích... večer se na sebe těšili... večer taky v pohodě... A najednou rozchod...

Jsem teď hodně v šoku, takže se s tím zatím nějak smiřuju. V pátek mě přítel stěhuje věci, to mě asi dorazí.... a třeba se díky tomu i odrazím...

Teď už jen chci mít to za sebou... Od pondělí žiju u našich... prostě je teď těch změn nějak víc...

Normální průběh nereprodukčního vztahu

1. Navazování vztahu (cca 2 měsíce)

Krizové tempo, partnerské filtry, zájmy genů, snění předchází realitu

2. Zamilovanost (3 měsíce)

Silná převaha přitažlivých sil nad odpudivými, charakter hypománie

3. Produktivní období vztahu (do tří let)

Přitažlivé síly jsou stále zřetelně silnější než odpudivé

4. Období setrvačnosti (do 6. roku)

Pár začíná žít "vedle sebe, ne spolu"

5. Období přechozeného vztahu (nad 6 let)

Přitažlivé síly jsou téměř tak silné jako odpudivé, tedy labilní období. Marné hledání subjektivní jistoty.

Hypománie

www.stopstigmapsychiatrie.cz

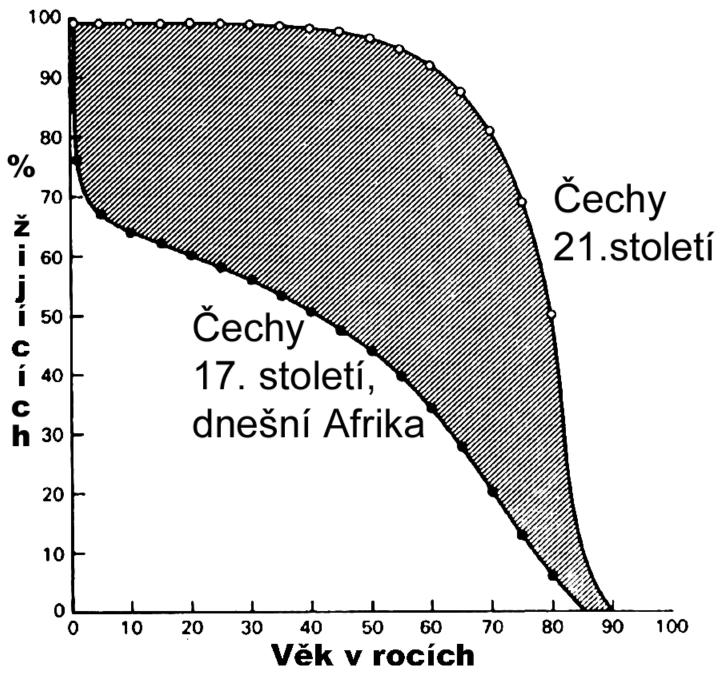
je charakteristická trvale nadnesenou náladou, nadměrnou energií a zvýšenou aktivitou a subjektivním pocitem dobré pohody a dobré celkové kondice. Člověk v hypománii bývá velmi hovorný, snadno navazuje kontakt s ostatními lidmi, je nenucený, komunikuje bez zábran, hýří nápady. Zvýšení aktivity se projevuje často i v sexuální oblasti, nezřídka dochází k lehkomyslnému navazování známostí a střídání partnerů (i u jedinců, kteří jsou obvykle zdrženliví). Potřeba spánku je snížená, po pár hodinách se člověk cítí odpočinutý, čilý a další setrvávání v posteli je pro něj marněním času. Začátek bývá obvykle náhlý. Tyto stavy jsou většinou jedincem snášeny dobře a někteří dokonce v tomto stádiu přestanou navštěvovat lékaře a užívat léky.

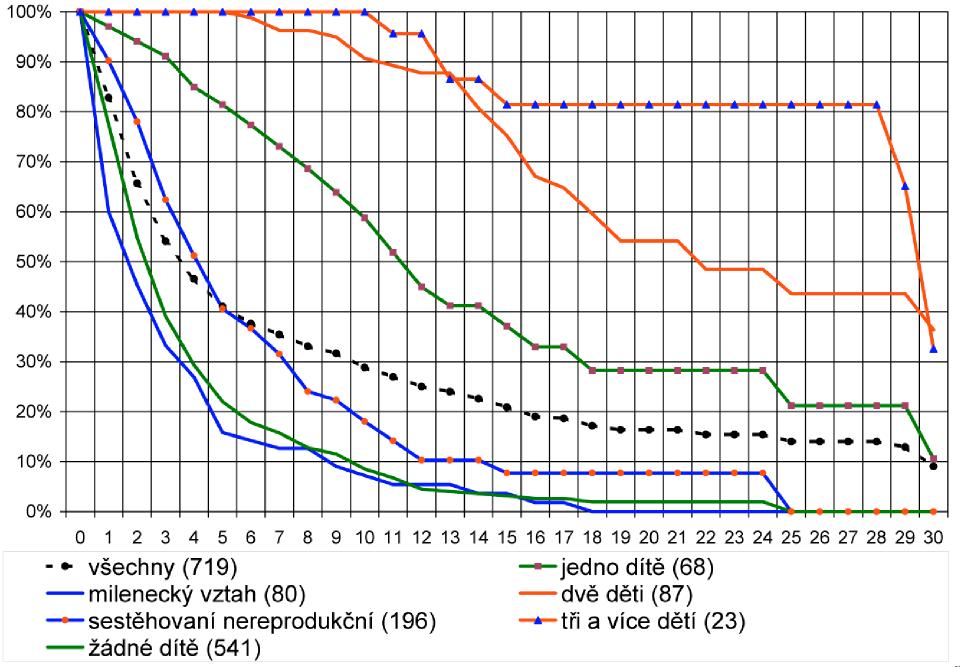
Jak vypadá přechozený vztah

Partneři nemají důvod, proč se vlastně rozejít, ale nemají ani důvod, proč být spolu.

Za 6 let trvání vztahu pomalu oslabují přitažlivé síly, i když odpudivé jsou vcelku trvale prakticky nulové.

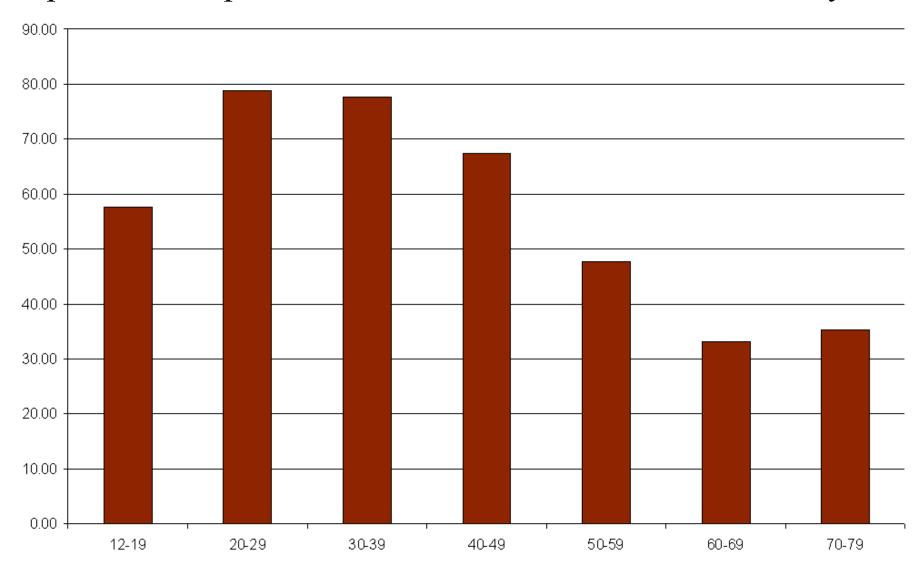
Subjektivní jistota = návaly lásky

Subjektivní jistota – pocit, že toho druhého mám rád, že bych ho nevyměnil – není kontinuální pocit, ale jsou to okamžiky během dne, týdne, kdy si uvědomíme nával přitažlivých sil – potřebu obejmout, sexu ap.

Jamile člověk delší dobu tyto návaly lásky nepocítí, ztráci subjektivní jistotu, že druhého miluje.

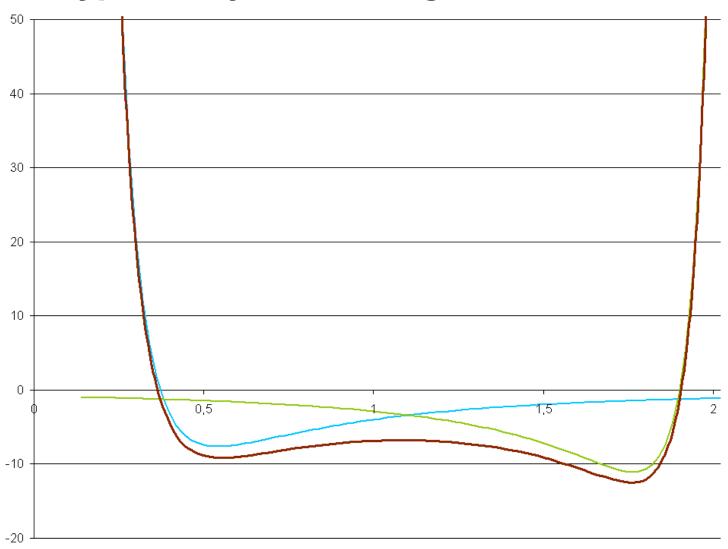
Přítomnost návalů lásky

Odpovědi na nepřesnou otázku MFDnes: "Jste zamilovaná/ý?"

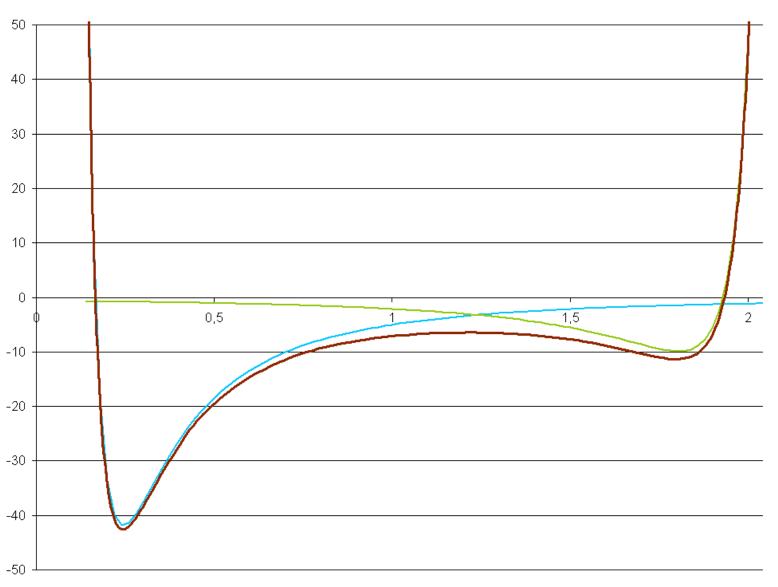

Čtyři typy přechodů

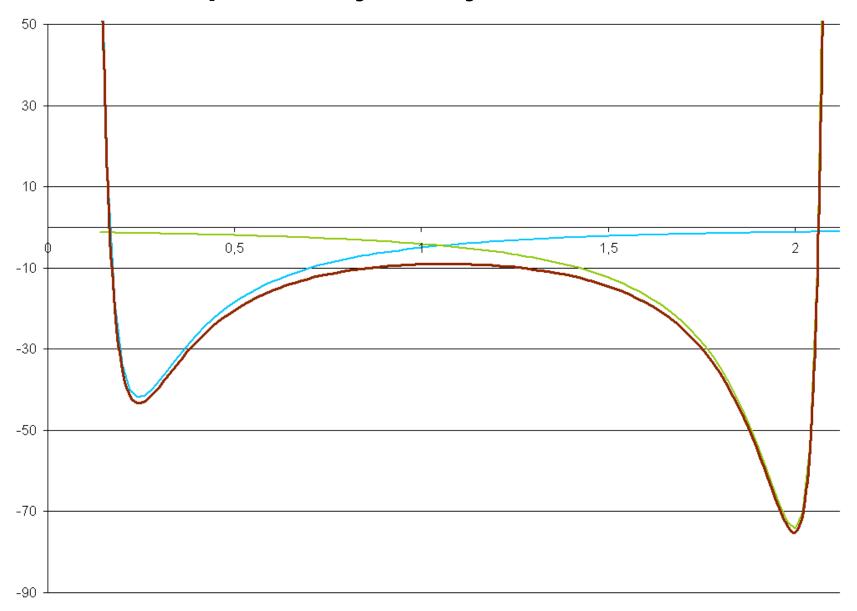
Nestabilní – typ nezralý floutek, bigamie

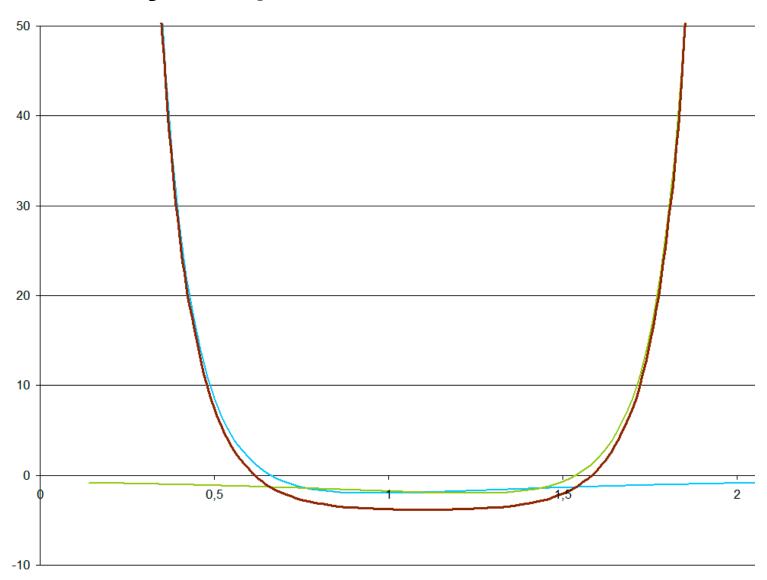
Unistabilní – nevěrný manžel dělící ženy na řádné a mimořádné

Bistabilní – žena přecházející od jednoho muže k druhému

Unistabilní ve středu – Nerozhodná muž, který neví pro kterou se rozhodnout

Na rozchod musejí být dva: Jeden táhne, druhý tlačí...

Když obránce netlačí, tak navrhovatel obvykle nepřejede.

Obránce výrazně napomáhá rozpadu (caravan.wmv)

Když navhovatel říká: "Končíme, Miloši!", očekává prudkou emocionální reakci z druhé strany. Když ta nepříjde, má pocit, jako by nic neřekl.

Nejčastější chyba při rozchodu - rozporuplné chování obránce

Obránce si musí ujasnit, jak se bude chovat.

Fáze asymetrického rozchodu

- 1. Latentní fáze
- 2. Spouštěcí fáze
- 3. Fáze asymetrických rozhodnutí
- 4. Fantazijní fáze
- 5. Paradoxní fáze

Tři možné závěrečné fáze:

- 6a. Obnovení vztahu
- 6b. Nekonečné kolísání
- 6c. Definitivní konec

Přírozené reakce partnerů, dětí i okolí

1. fáze - Okolí dává partnery dohromady

To snad není možné! Já vás vždy považovala za ideální pár...

2. fáze – Okolí partnery od sebe odhání

Mně se nikdy nelíbil. Vykašli se na něj. Nikdo nemá právo ti takto ubližovat. Máš na víc. Ještě si někoho najdeš.

Já se divím. Mně kdyby žena nasadila parohy, tak ji vyhodím vysokým obloukem.

V druhé fázi dochází ke zpodobování rozchodu na úmrtí, na které jsme evolučně dobře adaptováni. Po odeznění pěti fází Kübler-Ross, tak do roka - vdovský čas - je člověk schopen se regenerovat.

Cíl partnerského poradenství:

Spodoba rozchodu na těžké zranění partnera

Představte si, že máte partnera po těžké autohavárii či na chemoterapii. Leží na JIP či ARO, nereaguje. Občas přijdete otřete mu čelo. Postojíte. Možná povyprávíte, co se za minulé dny stalo, aniž máte jistotu, zda Vás slyší. Tak to jde celé měsíce. Je to strašné, ale přesto nikdy nepřijdeme k doktorovi a neřekneme mu: "Pane doktore, ja myslím, že se to moc natahuje. Zkraťte to - Šmik, šmik, šmik. Přestřihat hadičky a jedem dál!!!"

Neurychlujte rozchody stejně jako neurychlujete úmrtí.

Zásada: "Nemít ruce od krve..." video caravan.wmv viz bistabilní situace

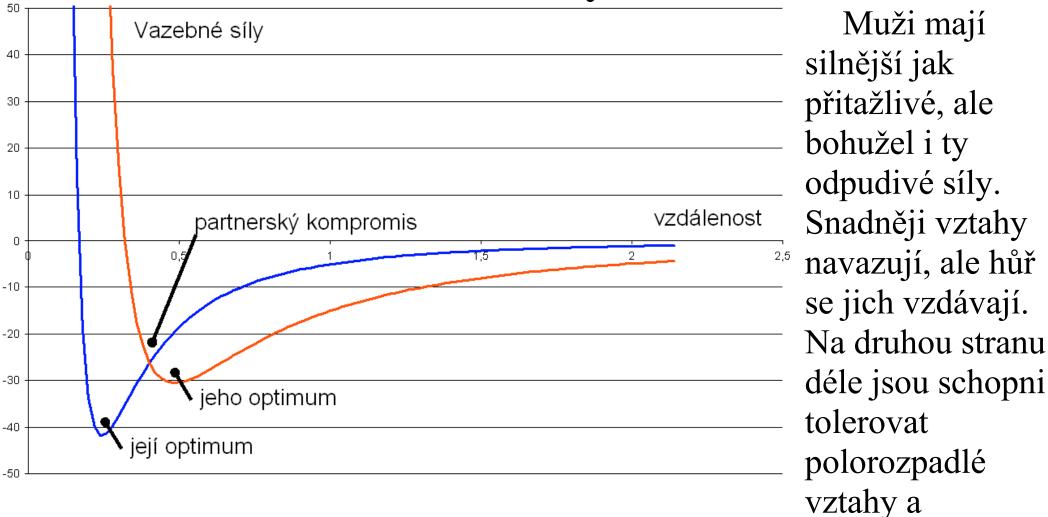
Latentní fáze

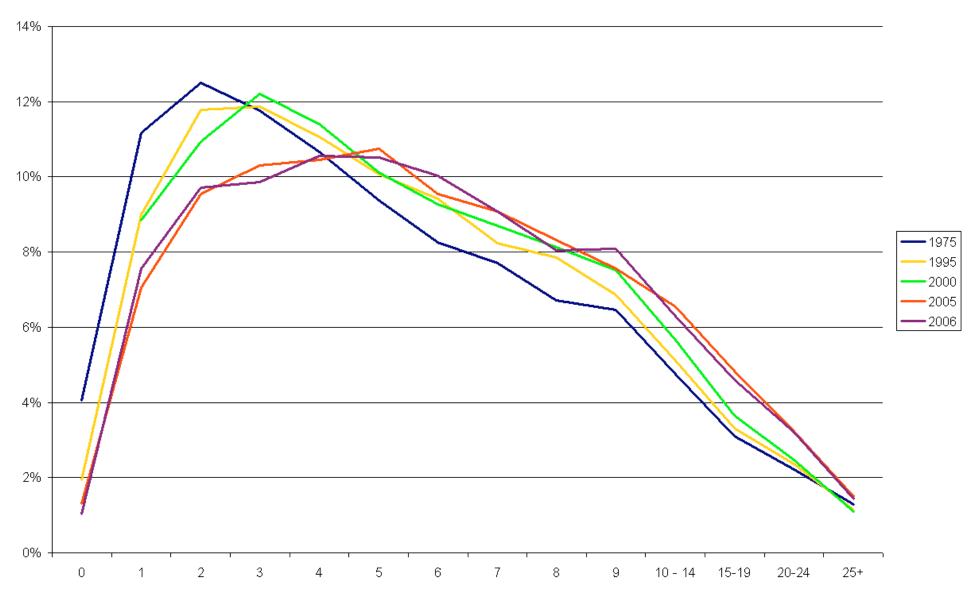
Přirovnání k řetězu – když napínáme řetěz na mez pevnosti vždy povolí právě jeden článek – ne dva či více. Podobně s partnerskými krizemi – první, kdo to nevydrží, se stává navrhovatelem rozchodu.

To, že byl někdo přetržen, ještě neznamená, že je rozchodem vinen.

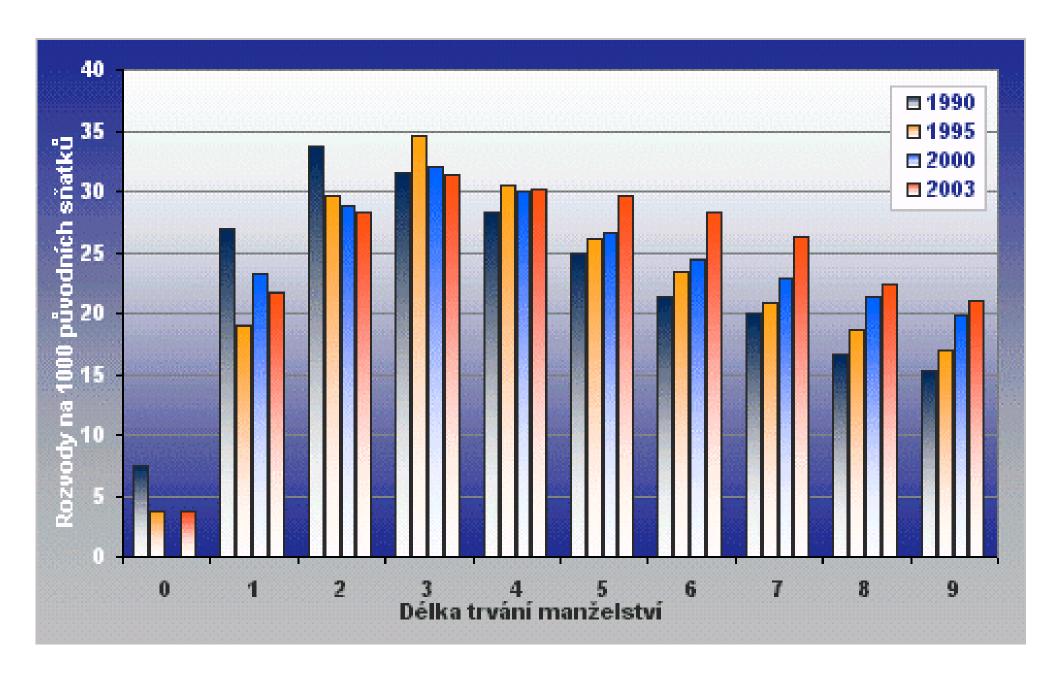
Pohlavní asymetrie

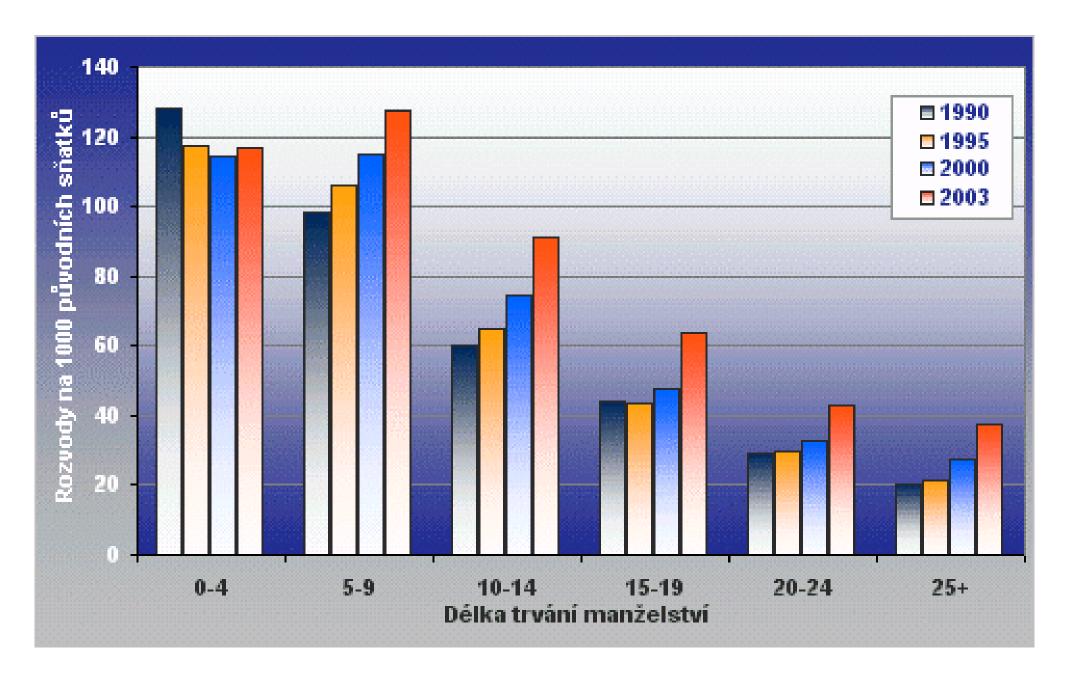

psychické dusno. Proto ženy bývají většinou navrhovatelkami rozvodů.

Vztahy mají log-normální průběh, tzn. statisticky se chovají podobně jako domácí spotřebiče či vrtule od letadla.

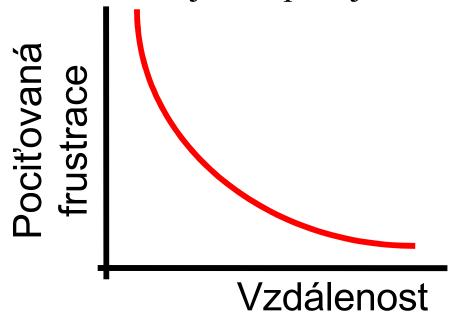

Relativní frustrace poprvé

Nedosažený cíl je tím lákavější, čím se jeví dosažitelnější.

Prožívaná frustrace je tím horší a nesnesitelnější, čím blížeji je vysvobození či objekt uspokojení.

Velbloudi se líně kolíbají pouští, ale jak se blíží k oáze, cítí vodu, zrychlují a do oázy nezadržitelně cválají. **Žízeň narůstá s blížící se vodou.**

Dráždit slona - to vůbec není dobrý nápad

Bohužel, právě takový nápad se zrodil v hlavě Thajce Prawata, když na ulici uviděl stádo ochočených slonů. Podal jednomu z nich stvol cukrové třtiny. Sloni mají pořád hlad, tak co by si nevzali. Jenže Prawat na poslední chvíli ucukl a stvol schoval za zády. A pak znovu. A znovu. A znovu. A smál se, až se za břicho popadal.

To bylo také naposledy, co se mohl popadat za břicho a také naposledy, co měl břicho vcelku. Slona to už tak nějak přestalo bavit, švihnul svými mohutnými kly a Prawata na ně nabodl. Thajec zemřel při převozu do nemocnice. Na zemi po něm zbyl stvol cukrové třtiny, na kterém si slon konečně mohl v klidu pochutnat.

Viz video Slon.mpg

Jestliže i dobře vychovaný slon díky relativní frustraci může ztratit nervy, proč by i dobře vychovaný křesťan nemohl ztratit charakter, když mu jde o rozchod?

Relativní frustrace

Cíl se jeví tím víc na dosah ruky, čím více se o něm sní.

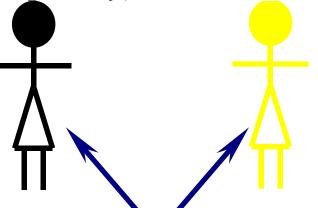
Hybridní partner

video: proc_zeny_ziji_samy.mpeg

Hybridní partner je rozštěpení původně jednoho ambivalentního partnerského objektu na dva kontrastní nositele – jeden je jen přitažlivý,

druhý je jen negativní (odpudivý)

Hnusná manželka, příčina všeho zla a všecho odporného.

Zidealizovaná milenka, představitelka jen toho nejhezčího, příslib světlých zítřků

Muži se rozpadá původně jednotná mentální representace partnerky na dvě nositelky

Normální vztah k normální manželce

kterou donedávna viděl asi takto, se rozpadne. A najednou muž začne vidět svou ženu následovně:

Takto najednou vidí svou ženu

no comment...

Takto vidí svou milenku

Takto si představuje život se svou milenkou, i když ta třeba vypadá velmi podobně jako jeho stávající manželka.

Symbolická rovnice:

Představovaná milenka = manželka + bonus

V reálu existuje jen jedna rovnice:

žena 1 ≠ žena 2

Spouštěcí fáze

Den D – den oznámení

Nejlepší strategie, když nevím, co mám dělat ve spouštěcí fázi:

1) Nedělejte nic! Chovejte se, jako by se nic nestalo. Většinou nic nepokazíte. Především nikam NIKOHO nestěhujte, netrestejte zvětšováním vzdálenosti, nedělejte velká gesta...

Rada pro ženy:

Pokud vztah sama nerozbijete, on na to většinou nemá sílu.

- 2) Ujasněte si jednu cestu, jednu strategii, kterou chcete realizovat. Nestřídejte různé druhy a polohy chování po třech hodinách.
 - 3) Urychleně studujte, co se bude dít, viz kniha Partneři a rozchody
 - 4) Připravte se na dlouhou cestu, na "nekonečně" dlouhý proces

Sebedestruktivní obranná reakce (tonutí)

I když je něco přirozené, intuitivní, vrozené, normální, intuitivní, empatické, tak to ještě neznamená, že to není sebedestruktivní.

Instinktivní tonoucí reakce

Druhá nejčastější příčina úrazového úmrtí lidí mezi 1 to 44 lety v USA.

Člověk se otočí směrem k břehu. Tělo je svislé, bez práce (kopů) nohou. Hlava se propadá níže a níže. Pohyb paží je stále slabší, až je vidět pouze vrchol hlavy a chňapající ruce.

Instinktivní pohyb paží má vytáhnout oběť kolmo z vody - mlácením do vody upažením.

Celý proces trvá od 20 do 60 sekund.

Obranná reakce, při které člověk sám sebe zabije

Tento pohyb paží nemůže tlačit člověka žádným směrem.

Pouze člověk se pouze zvedá a pak klesá, jak se pokouší o nádech.

Známky tonutí podle Frank Pia:

Tonoucí člověk

- 1. nemůže volat o pomoc, protože zápasí o dech.
- 2. nemůže mávat o pomoc, protože ze všech sil bojuje, aby se nepropadal do hlubin.
- 3. roztahuje ruce do strany a plácá jimi o vodní hladinu. (Často oběti vypadají, že si ve vodě hrají.)

Připomíná Moro's reflex u novorozeňat

Morův poplachový reflex se objevuje, když je dítě vylekáno hlasitým zvukem či pohybem. Zakloní hlavu, roztáhne paže a nohy, křičí a pak přitáhne paže a nohy zpět. Někdy dokonce vyplaší dítě a tak spustí tento reflex jeho vlastní křik. Tento reflex je pozorovatelný do věku 5 - 6 měsíců.

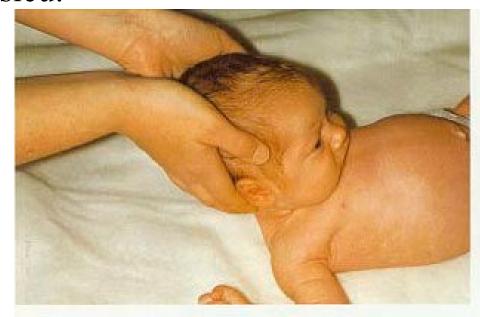
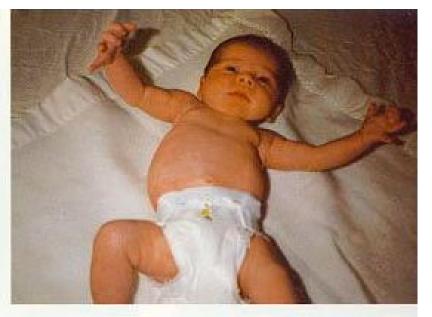

FIG. 2.50 The Moro reflex. To elicit the reflex, the head is supported and allowed to drop to the level of the bed (left). The initial extension

response to vestibular stimulation is shown at the right. The plete response includes secondary flexion and cry.

(zdroj Internet)

Tento typ pohybu není vhodný pro záchranu ve vodě.

Příklad: Herodes Veliký a Mariamme

Herodes Veliký, který neblaze proslul vyvražděním betlémských neviňátek, měl deset právoplatných žen: od osmi měl potomky, a to devět synů a pět dcer. Ale jen jediné ženě, židovce Mariamme, patřila jeho upřímná láska. Herodes pocházel z plebejského Idumejského rodu a Mariamme, jakožto nefalšovaná židovská aristokratka, jím ze srdce pohrdala a strojila proti němu úklady. Čím více jej nenáviděla, tím více ji on miloval. Nakonec, po zinscenovaném procesu ji nechal popravil. Josef Flavius píše: "Mariamme, dcera Makabejců, šla na smrt vzpřímená a hrdá, aniž dala v obličeji co najevo.". (Židovské starožitnosti, XV, 7, 5) Když však byla Mariamme mrtva, vzplála králova vášnivá touha po ní ještě prudčeji. Podlehl zcela své bolesti, bloudil v paláci od místnosti k místnosti a volal její jméno. V těžké depresi se odebral Herodes do Sebaste, kde byl s Mariamme sezdán. Vzpomínky na tuto šťastnou dobu však zhoršily jenom jeho rozervanost, která ho přivedla téměř na okraj smrti. (volně citováno podle Kroll G. (1973))

Comming out

Známky rozchodu mohou být velmi nezřetelné. Partner do poslední vteřiny do oznámení se chová jako by se nic nedělo. Z toho mívá obránce pocit zrady.

Partneři do poslední vteřiny se chovají jako by nic. Například muž v sobotu opravuje dřez. Pak si omyje ruce a řekne, že odchází.

Typické znaky comming out, jak je známe u homosexuálů vyjevujících svou orientaci či u kněží odcházejících z kněžské služby.

Šokové chování

Šok je krátká doba – maximálně tři dny, většinou den:

"Ten den nevím, co se se mnou dělo. Chodila jsem pořád po městě jako ve snách. Nebyla jsem schopna se zastavit."

Člověk v šoku nemusí neprojevat známky paniky. Může vypadat klidně. Jen jeho chování je nelogické, viz muž, co si uřízl prst na cirkulárce.

Rychlé plynutí času Stav kognitivního přežití – člověk se chová jako stroj

Asymetrické rozhodnutí

Vyjasňovací rozhovory - velmi nebezpečné

Mají charakter programového prohlášení

Rozpory mezi chováním a výroky nechávat bez povšimnutí.

Obránce má pocit, že je to jen nedorozumnění, které lze překonat, když si to tzv. vyřikají = hluboký omyl.

Extrémní a symetrická manipulace a antimanipulace

video: asymetricka faze zvetsenina.wmv

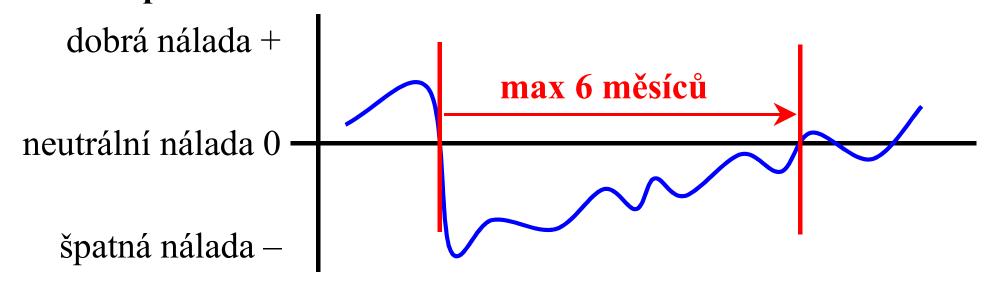
Kompulzivní sociabilita

Není schopen vydržet sám mezi čtyřmi stěnami. Není schopen sám usnout ap. Odeznívá samo, podobně jako reaktivní deprese

Reaktivní deprese a poruchy emočního systému

Při velké krizi či tragické události se prožívání na dlouhou dobu dostane do negativních prožitků. Tedy přestane fungovat přirozená emocionální indikace – "Děláš to dobře, máš dobré pocity. Děláš to špatně, máš špatné pocity." V depresi ať děláme, co děláme, pořád máme špatné pocity.

Emocionální systém je však automatizovaný. Když neděláme žádné chyby, tak se sám do šesti měsíců stabilizuje na mírně pozitivním prožívání.

Zlaté pravidlo reaktivní deprese

Deprese není možno zkrátit silou vůle.

Silou vůle jdou jen prodloužit.

Základní představa – Tenký led

Když se nechci ráchat v ledové vodě, tak se musím opatrně plazit po tenkém ledu. Žádné poskakování, žádné excesy, žádné přepínání – udržovací režim podle tabulkové metody.

Tabulková metoda – elementární potřeby

Základní potřeby jsou dané geneticky a fyziologicky – není možno je měnit dle libosti.

Oblast	Doporučená dávka	Související problémy
Spánek	8 hodiny ± 2	studenti chodí spát zásadně po
		půlnoci
Aktivace	1/2 hodiny denně mít tep	autem popojíždí 300 m do
	nad 100 tepů za minutu	školky; infarkty
Jídlo	muži 10 000 kJ/den	anorexie/obezita
	ženy 8 000 kJ/den	
	děti 7 000 kJ/den	
Pití	2 litry denně	při dehydrataci v létě lidé
		nepociťují žízeň; jaterní potíže
Komunikace	4 hodiny denně	Callcentra nutí mluvit 8 hodin
Společný čas	2 hodiny denně	otcové bývají s rodinou 2 dny
s rodinou		za měsíc

Tabulková metoda – koníčky

Oblast	Doporučená dávka	Související problémy
Hádky	ne po slunce západu	rozvádějící se hádají do tří
		hodin do rána
Vzdělávání	1/2 - 1 hodina denně	celebrity, co znáte z TV,
(zejména četba)		nečtou vůbec
Práce	8 hodin denně; ne v neděli	workoholici
Televize	Jeden vybraný pořad	České děti tráví před televizí v
	denně	průměru 3,5 hodiny
Počítače	Počítačové hry hrát méně	Některé děti na základní škole
	než půl hodinu denně	občas hrají 26 hodin v kuse.

Fantazijní fáze

Součást fáze asymetrických rozhodnutí.

Začíná rozestěhováním partnerů.

Přechod dialogů z reality do fantazie

Místo reálných lidí fantazijní postavy (Werich)

Fantazijní postavy jsou neviditelné

Takové mentální representace, u kterých má člověk pocit, že se chovají jako autonomní bytosti, že mají svou vlastní vůli a rozum.

Jsou skryty dvojmo:

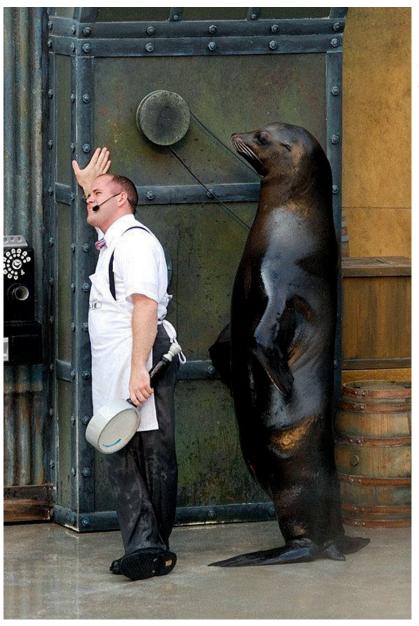
- 1) Externalizace jsou promítnuty na reálné předobrazy
- 2) Období zpracování jsou antidatována k reálným událostem.

2 roky života bez záznamu v dlouhodobé paměti

Kdysi jsem se v autobuse bavil se svou již zesnulou kamarádkou – varhanicí, na co myslí, když dlouhé hodiny cvičí u klavíru. Ona mi odvětila: "Na nic! Já myslím pouze na hraní a na hudební projev." Já jsem se velmi podivil, protože mně se při cvičení v hlavě odehrávají scénky z filmů, vracejí se emočně nabité interakce s druhými lidmi atd. Tím ale naše konverzace skončila. Přibližně za čtrnáct dní jsem s ní opět hovořil a ona se mi s velkým údivem svěřovala, že při hraní také myslí "na samé blbosti". Zřejmě si právě při hraní na klavír vzpomněla na náš rozhovor a to ji vedlo k překvapivému objevení nové zkušenosti, že vlastně při cvičení ještě stačí myslet na tisíce jiných věcí.

Zpětně si člověk zapamatuje (dlouhodobá paměť) pouze hlavní aktivitu – hraní na klavír, ale ne obsahy, které se průběžně zpracovávají v krátkodobé paměti. Ty mohou být velmi nepříjemné a introspekcí metodou krátkých retrospekcí jdou dobře odhalit.

Paradoxní fáze

Nekonečné čekání na Godota se postupně mění v pocit, že Godota vlastně nepotřebujeme.

Přitažlivé síly jsou najednou silnější u navrhovatele rozchodu

Destruktivní vliv hrdosti

Čekání na teplý severní vítr

Relativní frustrace podruhé

- 1) Vztahy se obnovují ŠNEČÍM POHYBEM!!!
- 2) Čím víc se situace objektivně zlepšuje, tím hůř se obránce cítí, tím víc má pocit, že to nemůže vydržet, tím víc je v pokušení ten křehký proces obnovy rozbít!

Závěrečné fáze

Nevíme předem, jaká to bude fáze, to se pozná pohledem zpět, retrospekcí:

- a) Obnovení vztahu
- b) Nekonečné oscilace

Heuristiké pravidlo: Kdo není schopen schodu, není schopen rozchodu.

c) Definitivní konec

Dělení vztahů podle výlučnosti

- 1) **exluzivní**. Láska k jednomu vylučuje lásku k druhému. Typicky partnerské vztahy buď Jana, anebo Věra, jakékoli pokusy o jejich amalgamizaci vedou k fiasku.
- 2) **inklusivní.** Láska k jednomu nevylučuje lásku k druhému, naopak vzájemně se potencují. Typicky rodinné vztahy rodič může a má mít rád všechny děti, děti mají rády oba rodiče, prarodiče, tety, učitelky ve škol(c)e atd. Zde naopak nucení do exklusivity vede k traumatům oidipovský komplex, syndrom odcizeného rodiče: Buď budeš milovat tátu, nebo mámu, ale zapomeň, že budeš mít rádo oba dva.

Obecná zásada: Mezi exklusivní vztahy je třeba dávat přechodové pauzy, mezi inklusivní vztahy není třeba.

Například mezi vztahem s Věrou a Janou by měl dát muž pauzu. Vztah k biologickým a náhradním rodičům v NRP se nesmí oddělovat pauzou, protože to nastavuje pocit exkluzivity.

Vdovský čas

Minimálně půl roční (= trvání reaktivní deprese), ale nejlépe roční pauza po definitivním konci vztahu.

- Plná hlava bývalého partnera i při sexu s novým partnerem
- Největší pravděpodobnost obnovy původního vztahu
- Nejmenší pravděpodobnost navození úspěšného dlouhodobého, trvalého vztahu – velká pravděpodobnost zmrzačení nového partnera
- Minimální schopnost plně partnersky fungovat.

Porušení vdovského času je možné, ale člověk se musí připravit, že to bude muset kompenzovat (rvát) silou vůle. Bohužel většina lidí si nedokáže představit, kolik a jak za to v praxi zaplatí.

Jak děti snášejí rozchod

Při znásilnění žena nemá strach, že bude "znásilněna", že bude narušena její "integritra", ale vnímá to jako útok na svou osobu - jako pokus o vraždu, loučí se se životem.

Analogicky rozvod děti nevnímají jako jakousi "úpravu poměrů", ale jako konec - jako osiření. Osiření v přírodních podmínkách rovná se adopce nebo smrt dítěte.

Všechny děti - i často velmi velké - jsou z principu obránci vztahu.

Teprve postupně s měsíci se připoutávají k jednomu, zpravidla přítomnému rodiči a druhého začínají odmítat. Nic jiného jim ostatně ze sebezáchovných důvodů nezbývá.

Fáze smíření s těžkou ztrátou

U rodičů je průběh vyrovnání se s rozchodem složitější než u dětí. Děti vcelku přímočaře procházejí pěti fázemi vyrovnání se s těžkou ztrátou podle Kübler-Ross:

- 1) Akutní šok (popření faktů a absurdní chování)
- 2) Nespecifické obrany (nárůst aktivace organismu, výbuchy agrese)
- 3) Specifické obrany (cílevědomé hledání řešení, vyjednávání, úplatky či smlouvání s Bohem)
 - 4) Reaktivní deprese (reakce na bezmoc)
 - 5) Přijetí nové identity (smíření)

Hlavním rozdílem od tohoto průběhu je možnost syndromu odcizeného rodiče, který se objevuje u protrahovaných rozvodů pod praporem: Právo na styk s oběma rodiči.

Fáze nespecifických obran

Různé děti reagují různě, ale u jedno daného dítěte je způsob copingu se zátěžovou situací zpravidla vcelku uniformní a stabilní.

Když má tendenci reagovat agresivně, v naprosté většině bude reagovat agresí. Stejně tak když má sklon reagovat regresí, vytěsněním či jiným inhibičním mechanismem.

Učitel, který zná dítě déle, je tedy schopen odečíst rychleji než i školený psycholog, že je dítě v nepohodě, protože právě zná jeho osobnostní styl z minulosti.

Matoucí může být distribuce viny. Jedna učitelka klavíru se mi svěřila, že měla dívenku, která celé hodiny proplakala. Učitelka si napřed myslela, co dělá špatně, zda na ni není příliš přísná, pak zjistila, že v rodině zuří rozvod.

Vývojové aspekty, jak děti snášejí rozchod

Malé děti do šesti let odezírají vážnost situace z pohledu na rodiče.

Pokud rodiče se chovají k sobě vstřícně rozchod neprovázejí scény a hádky, děti mohou mít pocit, že se nic až tak tragického neděje. Prostě táta bylí jinde a oni maji spoustu dědečků a a babiček.

Jenže rodiče většinou rozchod nijak "ideálně" nesnášejí, takže malé děti zdrcadlí jejich stavy. Z tohoto důvodu se vyplácí, když rodiče spolu zůstanou kvůli dětem, protože když je doma relativně klid, tak děti to berou za normu a většinu tenze mezi rodiči nevnímají.

Rozvod a školní děti

Školní děti si již dokáží představit, co to znamená sousloví "rozvod rodičů".

Snášejí to lépe či hůře podle:

- sensitivního období, například puberta
- zda odchází problémový nebo neproblémový rodič
- zda odchází rodič, na kterého jsou nebo nejsou fixované.
- jak dokáží rodiče spolu po rozchodu komunikovat
- zda někdo z rodičů indukuje syndrom odcizeného rodiče
- jak funguje distribuce viny

Dětem na rodičích vadí zpravidla stejné vlastnosti, které vadí i navrhovateli rozchodu.

Navrhovatel by měl zvážit dvakrát svůj odchod, pokud dětem funguje doma jako nárazník vůči problémovému partnerovi, se kterým by děti po rozchodu zůstaly.

"Vdovský" čas u dětí

I děti se musejí s rozchodem smířit a rodičům odpustit. To je proces časově náročný a projevuje se například tím, že odmítají nové partnery rodičů.

Do roku (či dvou) je to vcelku normální a rodiče by neměli po tuto dobu nutit dítě do styku s novým rodičem. Někdy to ale trvá desítky let.

Jeden pastor stál v osmdesáti na hrobem svého otce, který kdysi opustil jejich rodinu a počítal kolik soudců ještě žije. Zjistil, že s bratrem, o kterém moc neví, je už poslední. Uvědomil si, že i on zanedlouho umře. Tak se v té chvíli něco v něm zlomilo a on tátovi odpustil. V 85 letech?

S tím by rozvádějící měli počítat, že to někdy trvá až do smrti dětí, než jim bude odpuštěno.

Pokud vztek dětí trvá déle než dva roky je dobré vyhledat odbornou pomoc a zanalyzovat, kde je problém.

Cti otce svého a matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti dařilo na zemi.

Vztek na rodiče je ekvivalentní vzteku na svůj nepodařený život. Jsou to symbolické úvahy, které spouští uvědomění si vlastní frustrace.

Neschopnost odpustit rodičům znamená, že se člověk ještě nesmířil s tím, že jeho život odbočil na vedlejší cestu, po které nikdy nechtěl jít.

Důležité je vysledovat incidenci, frekvenci a intenzitu těchto návalů vzteku na rodiče.

Incidence (výskyt) ukazuje, jaké úvahy tyto návaly vzteku k rodičům spouštějí. Tedy co dotyčného trápí.

Frekvence s intenzitou (krát intenzita) pak ukazují, jak moc je spouštěcí frustrace pro dotyčného závažná.

Nucení dětí do styku s novým partnerem

Nezpracování rozchodu bývá problém u školních dětí, když odmítají novou partnerku otce, protože ji vnímají symbolicky - příčinu rozchodu.

Možná existuje "na styk s oběma rodiči", ale rozhodně neexistuje povinnost stýkat se s novou partnerkou otce jen proto, že táta to chce a takto si předstuje, že dochází k naplnění práva dítěte na styk s oběma rodiči.

Nucení dítěte proti jeho vůli do styku s novým partnerem je z psychologického hlediska psychické týraní dětí a soudy i OSPODy by měly přání dětí respektovat. Ne proto, zda je logické či ne, či jaká je nová partnerka, ale především, že je to prostě přání dítěte.

Pokud přání dítěte nestýkat se s novým partnerem je indukováno opuštěným rodičem, pak nelámeme dítě, ale cílíme na induktora.

Stabilní prostředí po rozchodu

Dítě po rozchodu jednak může regredovat, ale často vidíme **zpředmětnění motivace**, tzn. fixuje se na předměty či konstantní prostředí.

Na určitou hračku

Na školu

Na svůj pokojíček, kam jen z dálky doléhají hádky od vedle či odspodu...

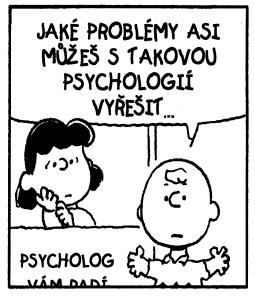
Na určitou aktivitu - úporně cvičí na klavír

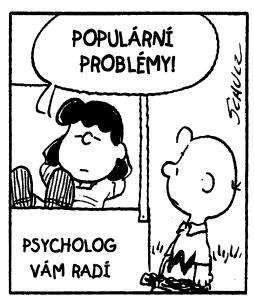
V okamžiku, kdy sebezáchovně fixuje na dětský pokoj, je nevhodná střídavá výchova alespoň do té doby, než ho tato fixace pomine. Pokojíček totiž představuje poslední ostrov životní kontinuity.

Děkuji Vám za pozornost

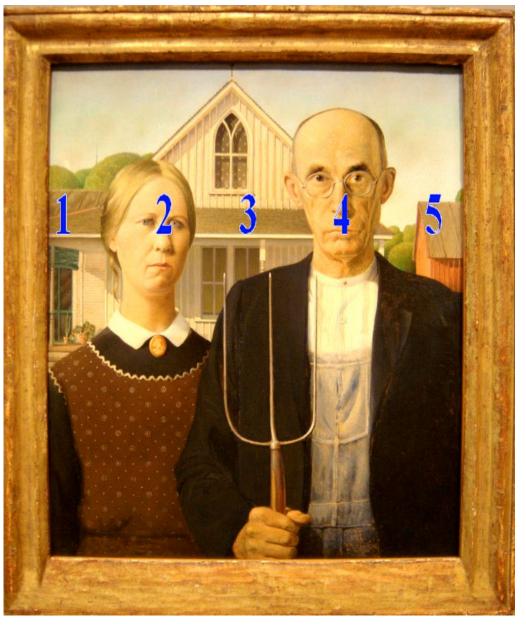

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D. http://www.klimes.us

Test: Umíte se vžít do svého partnera?

Stojíte se svou partnerkou či partnerem před zrcadlem a prohlížíte se. Obrázek ukazuje, co právě vidíte. :-)

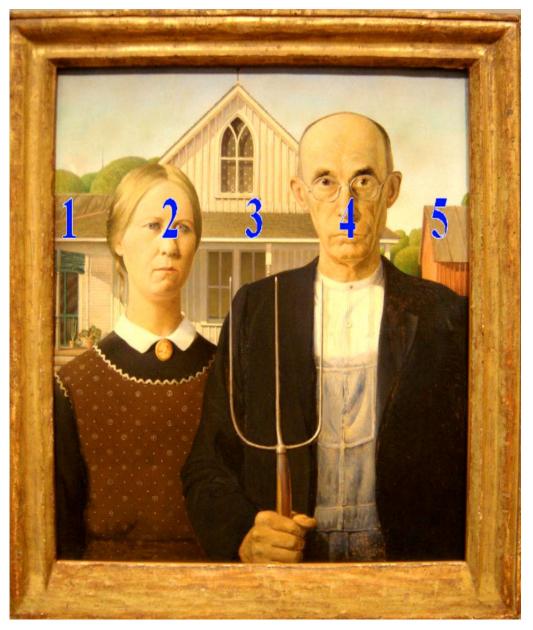
Ženy se vidí ve 2 a partnera vidí ve 4. Muži to mají naopak.

Dám nyní Vám do ruky fix. Nakreslete na zrcadle dvě kolečka tak, aby Váš partner/ka viděl/a, že ta kolečka kreslíte:

Jednou na svůj/váš nos.

Podruhé na její/jeho nos.

Na jaká čísla jste zakroužkovali?

Muži:

Vaše partnerka vidí vaši tvář v bodě 2. Ona sama se vidí v bodě 1.

Ženy:

Váš partner vidí váš obraz v bodě 4. Sám sebe vidí v bodě 5.

Není možno odvodit introspekcí či empatií. To je logický úsudek.

Partneři mají rozdílné výsledky.

Je třeba znát teorii.